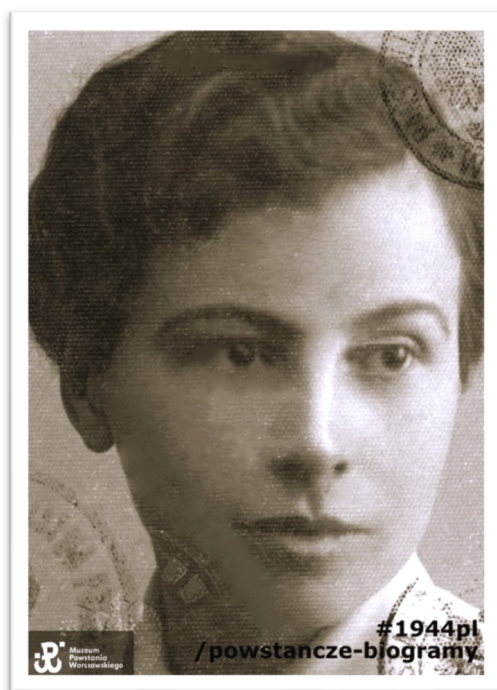

MARIA KORKOZOWICZ

* 9 XI 1905, Ostrołęka

† 22 XII 1995, Warszawa

Życiorys Marii Korkozowicz¹

Urodziłam się w Ostrołęce dn. 9 XI 1905 r.[.]² Ojciec mój był urzędnikiem. Matka zajmowała się gospodarstwem domowym. Początkowo uczyłam się w domu – uczyli mnie rodzice. W r. 1915 wyjechałam³ z rodzicami do Rosji do Saratowa⁴ i tam chodziłam do polskiego gimnazjum 3 lata. W r. 1918 wróciłam do Polski. W r. 1919 złożyłam egzamin do 4 klasy Żeńskiego Gimnazjum Państwowego w Łomży.

¹ Zachowuję pisownię oryginalną. Wszystkie dokumenty ze znakiem Muzeum Powstania Warszawskiego pochodzą ze strony <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> i zostały nieodpłatnie udostępnione mi zarówno przez MPW, jak i Panią Dorotę Korkozowicz jako autorowi projektu „Mea schola. In memoriam”. Zdjęcie portretowe otwierające biogram Marii Wandy Niedziałkowskiej zostało zrobione w 1931 roku.

² Tu i dalej uzupełnienia w nawiasach kwadratowych pochodzą ode mnie.

³ Nie był to wyjazd dobrowolny, lecz przymusowe przesiedlenie.

⁴ W Saratowie urodziła się i ukończyła wyższą uczelnię Profesor Nina Czerniawska (1924–2019), zasłużona rusycystka szczycieńskiego LO.

Ukończyłam je w r. 1924. W tymże roku wstąpiłam na Uniwersytet Warszawski. Ukończyłam go w r[.] 1929. Otrzymałam dyplom magistra filozofii w zakresie historii. W r. 1929/30 pracowałam na Kursie Gimnazjalnym w Wysokim-Mazowieckim⁵. W r. 1930/31 w Miejskim Gimnazjum w Pyzdrach⁶ woj. Łódzkiego. W lipcu 1931 r[.] wyszłam za mąż⁷ i przerwałam pracę nauczycielską. W r. 1932 urodził mi się syn.

W czasie przerwy w pracy nauczycielskiej odbyłam praktykę pedagogiczną w Gimn[azjum] w Przasnyszu i w Państwowym Gimnazjum w Pruszkowie. W r[.] 1937 rozpoczęłam pracę w [Prywatnym] Gimnazjum i Liceum w Grodzisku Mazowieckim. Pracowałam tam do września 1939 r.

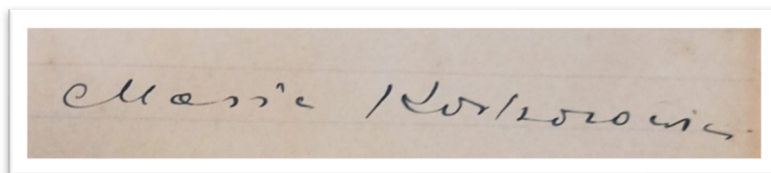
W czasie wojny mieszkałam w W-wie i pracowałam w Ośrodku Zdrowia przy ulicy Srebrnej [12]⁸.

W r. 1940/41 dojeżdżałam na tajne komplety w Dąbrowie Zduńskiej k. Łowicza.

Po powstaniu [warszawskim] osiadłam w tejże Dąbrowie i uczyłam tam na kompletach licealnych. W r[.] 1945 komplety zostały przekształcone na Państwowe Gimnazjum i Liceum. Pracowałam tam do r. 1947. W r. 1947 objęłam pracę dyrektorki Liceum dla Dorosłych w Szczytnie⁹. Prowadziłam to gimnazjum do r[.] 1949. W r. 1949 zostałam przeniesiona na dyrektorkę Liceum Wychowawczyń Przedszkoli. Po rocznej pracy zostałam zwolniona na własną prośbę ze stanowiska dyrektorki i zostałam nauczycielką w tej samej szkole.

W r. 1950 rozwiodłam się i wyszłam za mąż po raz drugi.

W r. 1951 zostałam przeniesiona służbowo do Szkoły Ogólnokształcącej stopnia Licealnego w Szczytnie.

Dyplom nauczyciela szkół średnich uzyskałam po złożeniu przepisanych egzaminów w r. 1938¹⁰.

⁵ Poprawnie: Wysokiem Mazowieckiem. Maria Niedziałkowska zwolniła się na własną prośbę.

⁶ Pyzdry k. Wrześni.

⁷ Maria Niedziałkowska wyszła za mąż za Zygmunta Korzona (1902–1978). Jest on pochowany razem z siostrą Marią Korzon (1905–1988) na Cmentarzu Północnym w Warszawie (kwatery W-VII-2, rząd 3, numer grobu 3). Nazwisko Korzon czyta się, oddzielając „r” od „z”, a nie jak w słowie „korzeń”.

⁸ Była tam rejestratorką.

⁹ Na początku nie było to liceum, lecz Gimnazjum dla Dorosłych.

¹⁰ Egzamin na nauczyciela szkół średnich został złożony w Warszawie 6 X 1937. Nr dyplomu: 1878.

Uzupełnienia na podstawie archiwaliów LO w Szczytnie i źródeł własnych¹¹

Maria Wanda Niedziałkowska urodziła się w czwartek 9 listopada 1905 roku w Ostrołęce. Jej dom rodzinny – dziś już nieistniejący – znajdował się przy ul. Parkowej. Pochodziła z rodziny inteligenckiej o szlacheckim rodowodzie. Ojciec, Henryk Waław Rawicz-Niedziałkowski (1862–1935), przyszedł na świat w miejscowości Rażny, wsi położonej obecnie w województwie mazowieckim, w powiecie węgrowskim, w gminie Sadowne, należącej do parafii w Sadownem; był urzędnikiem państwowym. Matka Stefania Aniela Niedziałkowska z d. Żbikowska (1874–1944), urodzona w Dylewie, we wsi będącej obecnie w granicach administracyjnych województwa mazowieckiego, powiatu ostrołęckiego, gminy Kadzidło, prowadziła gospodarstwo domowe i zajmowała się wychowaniem potomstwa¹². Ojciec Henryka Waława Rawicz-Niedziałkowskiego to Apolinary Rawicz-Niedziałkowski (1824 – po 1897), a matka – Karolina Helena Aleksandra Niedziałkowska z d. Wasiłowska (1827–1862¹³). Ojciec Stefanii Anieli Żbikowskiej to sędzia gminny Waleryan/Walerian/Walery Żbikowski (1832–1895)¹⁴, a matka – Aniela Żbikowska z d. Ślubowska (? – 1898)¹⁵. Henryk Waław Niedziałkowski ożenił się ze Stefanią Anielą Żbikowską 12/24 października 1897 roku. Ślubu, który odbył się w niedzielę w parafii panny młodej w Pułtusku, udzielił ksiądz Bonawentura Grabowski (1823–1907)¹⁶.

Maria Niedziałkowska miała rodzeństwo: starszego od siebie o siedem lat brata Henryka i starszą o rok siostrę Zofię Stanisławę (9 XI 1904¹⁷, Ostrołęka – 2 XI 1991, Warszawa¹⁸). Brat Henryk Rawicz-Niedziałkowski był pułkownikiem wojsk łączności.

¹¹ Bardzo dziękuję Pani Dorocie Korkozowicz za piękną współpracę podczas pisania biogramu Jej Mamy. Dzięki temu możliwe stało się podanie wielu dodatkowych faktów z życia Nauczycielki, o których milczą dostępne archiwa.

¹² Rodzice Marii Wandy Niedziałkowskiej są pochowani w grobowcu rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Ostrołęce (sektor G, miejsce 27 L). Spoczywają tutaj: Henryk Waław, Stefania, Zofia i Józefa (siostra Henryka Waława) Niedziałkowsy.

¹³ Rok śmierci Karoliny Heleny Aleksandry Niedziałkowskiej – 1862 – pokrywa się z czasem narodzin bliźniaków Henryka Waława i Heleny Niedziałkowskich, co sugeruje, że jej zgon mógł mieć związek z komplikacjami poporodowymi. Warto wiedzieć, że Karolina Niedziałkowska z d. Wasiłowska była rodzoną siostrą Józefa Wasiłowskiego h. Ślepowron (1813–1878), ojca Marii Wasiłowskiej, po mężu Konopnickiej (1842–1910), znanej polskiej pisarki okresu pozytywizmu.

¹⁴ Waleryan/Walerian/Walery Żbikowski jest pochowany na cmentarzu parafialnym w Kadzidle.

¹⁵ Aniela Żbikowska wyszła za mąż za Waleriana Żbikowskiego w 1854 roku w kościele parafialnym w Pułtusku.

¹⁶ Dane na podstawie metryki ślubu; <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=2903&se=&sy=1897&kt=2&plik=066-067.jpg&x=0&y=306&zoom=1.75> (14 XII 2024). Metryka jest sporządzona w języku rosyjskim sprzed reformy ortografii. Podpisy nowożeńców i świadków – w języku rosyjskim.

¹⁷ Obie siostry urodziły się 9 XI.

¹⁸ O Zofii Niedziałkowskiej, zasłużonej dla Ostrołęki i regionu historyczki, badaczce, działaczce społecznej i naukowej oraz autorce monografii *Ostrołęka. Dzieje miasta* zob. np. *W 100. rocznice urodzin Zofii Niedziałkowskiej*; <https://www.niedziela.pl/artukul/36506/nd/W-100-rocznice-urodzin-Zofii>

Urodził się 21 listopada 1898, zmarł 31 października 1990 w Londynie. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Bronił Lwowa w 1939. W czasie II wojny światowej przeszedł cały szlak z armią generała Władysława Andersa. Był dowódcą łączności Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich i III Dywizji Strzelców Karpackich. Został odznaczony Orderem Virtuti Militari, Orderem Polonia Restituta III i V klasy, dwukrotnie Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Pamiątkowym Monte Cassino, Medalem Tobruku.

W tym samym czasie co Maria i na tym samym Uniwersytecie Warszawskim studiowała z siostrą historię. Obie uzyskały dyplom magisterski 12 listopada 1929 roku¹⁹. Siostra Zofia Stanisława Niedziałkowska należała do Armii Krajowej.

W latach 1937–1939 Maria Korzon była przewodniczącą Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Grodzisku Mazowieckim. Opiekowała się ponadto żeńską drużyną harcerską.

W „Podaniu o pracę” z 1 stycznia 1951, będącego drugim ważnym źródłem wiedzy o Marii Korkozowicz, dowiadujemy się, że jej syn miał na imię Andrzej i że przyszedł na świat nie w 1932 roku, jak podała to w życiorysie, lecz 10 września 1933. W rzeczywistości Andrzej Korzon urodził się rok wcześniej, 10 września 1932. Był jej jedynym dzieckiem i nosił nazwisko Korzon po swoim ojcu i przy nim pozostał²⁰. W punkcie 10. ankiety Maria Korkozowicz ujawniła, że cierpi na bardzo silną anemię. Z punktu 26. wynika z kolei, że tajne komplety odbywały się nie w Dąbrowie Zduńskiej, lecz w Zdunach k. Łowicza. Nie ma tutaj raczej rozbieżności faktograficznej, ponieważ tymi nazwami miejscowi mieszkańcy posługiwali się zamiennie. Następnie uszczegółowieniu uległ okres pracy w ośrodku zdrowia: 1942–1944, podobnie – czas aktywności w tajnym nauczaniu: od 1 września 1944 do 1 marca 1945. Również w punkcie 27. znalazły się dokładniejsze dane na temat czasu zatrudnienia w Gimnazjum i Liceum w Dąbrowie Zduńskiej: od 1 marca 1945 do 1 września 1947. Czas pracy w szczycieńskim Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych został ujęty w lata 1947–1949, a w Liceum dla Wychowawczyń Przedszkoli – od 1949 do 1951.

Niedziałkowskiej (16 XII 2024); *Pomnik Ławeczka Zofii Niedziałkowskiej odsłonięty*; https://www.ostroleka.pl/aktualnosci/a/pomnik_laweczki_zofii_niedzialkowskiej_odsloniety (16 XII 2024).

¹⁹ Maria Wanda Niedziałkowska przedstawiła z wynikiem dobrym pracę magisterską na temat *Organizacja władz miejskich Nowej Warszawy w XVIII wieku (do 1791 roku)*, natomiast Zofia Stanisława Niedziałkowska napisała pracę magisterską, również z wynikiem dobrym, pt. *Rachunki miasta Nowej Warszawy za panowania Stanisława Augusta*.

²⁰ Wiem od Pani Doroty Korkozowicz, że Pan Andrzej Korzon mieszka w Warszawie, „cieszy się dobrym zdrowiem i pamięcią, której pozazdrościć. Jest historykiem, pracował w Instytucie Historii PAN” (z korespondencji prywatnej z 17 XII 2024).

W sobotę 22 kwietnia 1950 roku Maria Korzon wyszła za mąż za Jerzego Józefa Korkozowicza (1919–2003)²¹. Z tego związku urodziła się w Milanówku²² córka Dorota Korkozowicz (1951–), która w przyszłości ukończy w latach 70. XX w. Wyższe Studium Języków Obcych Uniwersytetu Warszawskiego, następnie roczne studia w Instytucie Lingwistyki Stosowanej w Warszawie i odbędzie 8-miesięczne studia na Uniwersytecie Complutense w Madrycie zwieńczone uzyskaniem magisterium. W dorosłym życiu Dorota Korkozowicz od 1988 roku aż do przejścia na emeryturę będzie nauczać języka hiszpańskiego w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego.

W archiwum szczycieńskiego LO zachowało się kilka dokumentów związanych z życiem i aktywnością zawodową Marii Korkozowicz. Są to (poza przywołanym już „Życiorysem Marii Korkozowicz”):

- 1) Pismo Zbigniewa Kieresieńskiego, kuratora Kuratorium Okręgu Szkolnego Mazurskiego, z 16 stycznia 1949 (O. Pers 114/49) w sprawie zaszeregowania Marii Korzon pełniącej obowiązki dyrektora Państwowego Gimnazjum dla Dorosłych w Szczytnie.
- 2) Umowa o pracę z 10 września 1949 zawarta z Marią Korzon, pełniącą w tamtym czasie obowiązki dyrektora Państwowego Liceum dla Wychowawczyń Przedszkoli w Szczytnie, przez Jerzego Korkozowicza, dyrektora Państwowego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie. Umowa obejmowała czas od 1 września 1949 do 31 stycznia 1950 i dotyczyła nauczania historii w wymiarze 6 godzin tygodniowo.
- 3) Umowa o pracę z 11 lutego 1950 zawarta z Marią Korzon, nauczycielką kontraktową, przez Jerzego Korkozowicza, dyrektora Państwowego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie. Umowa obejmowała czas od 1 lutego 1950 do 31 sierpnia 1950 i dotyczyła nauczania historii w wymiarze 6 godzin tygodniowo.
- 4) Umowa o pracę z 26 września 1950 zawarta z Marią Korkozowicz, nauczycielką kontraktową, przez Jerzego Korkozowicza, dyrektora Państwowego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie. Umowa obejmowała czas od 1 września 1950 do 31 sierpnia 1951 i dotyczyła nauczania historii w wymiarze 5 godzin tygodniowo.
- 5) Umowa o pracę z 1 marca 1951 zawarta z Marią Korkozowicz, nauczycielką kontraktową, przez Jerzego Korkozowicza, dyrektora Państwowego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie. Umowa obejmowała czas od 1 września 1951 do 31 sierpnia 1952 i dotyczyła nauczania historii w wymiarze 4 godzin tygodniowo.

²¹ Na ten okres wskazuje chociażby data widniejąca w legitymacji służbowej nr 7 z 5 V 1950, gdzie Maria Korzon występuje już pod nazwiskiem Korkozowicz.

²² W Milanówku mieszkali rodzice Jerzego Józefa Korkozowicza: Jadwiga (1884–1974) i Józef Korkozowiczowie (1883–1974).

Maria Korzon należała razem z Ireną Kakowską i Michałem Leśniewskim (1896–1966) do organizatorów Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie. Było ono od 1 września 1950 roku już trzyletnią szkołą średnią z podziałem roku szkolnego na semestry. Wyloniło się ze struktur prywatnego Gimnazjum dla Dorosłych, którym początkowo zarządzała Irena Kakowska, a od 1947 – Maria Korzon. W 1948 roku liceum, utrzymujące się dotąd z opłat uczniowskich, otrzymało status szkoły państwowej i od 1950 nazywało się Państwowe Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących.

Z archiwaliów szczycieńskiego LO wynika ponadto, że od 1 sierpnia 1953 roku Jerzy Korkozowicz miał podjąć pracę w Liceum Pedagogicznym w Giżycku, dokąd zamierzał przenieść się na własną prośbę. Do Giżycka pojechał sam, żona z córką pozostały tymczasem w Szczytnie. Z pisma kierownika Wydziału Oświaty PWRN w Olsztynie Zdzisława Ratyńskiego, skierowanego do Jerzego Korkozowicza, który formalnie od 1 sierpnia 1953 był nauczycielem giżyckiego Państwowego Liceum Pedagogicznego wynika, że na podstawie nowej decyzji z 17 września 1953 (sygn. O-II-11b/52/53) od 1 września 1953 Jerzy Korkozowicz został przeniesiony na stanowisko nauczyciela do Państwowego Liceum Pedagogicznego w Bartoszycach, gdzie ponadto powierzono mu – do odwołania – pełnienie obowiązków zastępcy dyrektora szkoły. Z tego wynika, że zarówno Maria Korkozowicz, jak i Jerzy Korkozowicz nie podjęli po wakacjach czynności pedagogicznych w giżyckim liceum, niemniej formalnie w przebiegu ich służby czas od 1 do 31 sierpnia 1953 jest okresem związanym z Państwowym Liceum Pedagogicznym w Giżycku. W Państwowym Liceum Pedagogicznym w Bartoszycach Maria Korkozowicz pracowała w latach 1953–1956.

Rozwiódłszy się z Jerzym Korkozowiczem, 17 kwietnia 1958, Maria Korkozowicz razem z córką przeprowadziła się do Skierniewic, znajdując w tym mieście zatrudnienie w Liceum Pedagogicznym dla Wychowawczyń Przedszkoli aż do emerytury. Na zasłużony odpoczynek przeszła w 1967 roku. Potem przez kilka lat pracowała w Towarzystwie im. Marii Konopnickiej. Włożyła też sporo wysiłku w przygotowanie pracy zbiorowej pod tytułem *Słownik uczestniczek walk o niepodległość 1939–1945. Poległe i zmarłe w czasie okupacji niemieckiej* (Warszawa: PIW, 1988). W Skierniewicach mieszkała do 1969 roku, potem, po otrzymaniu mieszkania w stolicy, przeprowadziła się do Warszawy.

Aktywność w podziemiu rozpoczęła wiosną 1941 roku²³. Do Związku Walki Zbrojnej została wtedy wprowadzona przez Ludwikę Starkiewicz z d. Kozłowską, jej koleżankę szkolną z Łomży. To ona skontaktowała ją z inną koleżanką szkolną z tejże Łomży, Natalią (Taską) Gede ps. Kropka (1909–1945), która była szefową kancelarii

²³ Wiedzę o konspiracyjnej i powstańczej działalności Marii Korkozowicz opieram na nocie zamieszczonej na stronie Muzeum Powstania Warszawskiego; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (15 XII 2024) i na materiałach otrzymanych od Pani Doroty Korkozowicz.

szefa łączności operacyjnej ppłk. Jerzego Oktawiusza Uszyckiego, ps. Ort (1893–1961), w V Oddziale Komendy Głównej ZWZ-AK. Strzelec Maria Korzon jako łączniczka i archiwistka o pseudonimach „Środa” i „Maria” czekała w sierpniu 1944 na dyspozycję „Orta”. Była podporządkowana Komendzie Głównej Armii Krajowej. Należała do Oddział V, Wydziału II Łączności Technicznej. Pełniła funkcję archiwistki i łączniczki Dowództwa Wojsk Łączności, na którego czele stał ppłk łączności Jerzy Oktawiusz Uszycki. Maria Korzon wspólnie z siostrą, Zofią Stanisławą Niedziałkowską, zajmowała się kolportażem i lokowaniem materiałów Dowództwa Łączności, zwłaszcza instrukcji radiowych przygotowywanych z myślą o powstaniu. Pracę w konspiracji godziła z nauczaniem na tajnych kompletach. Przed powstaniem warszawskim mieszkała w stolicy przy ul. Muranowskiej 2. Lokal ten został kupiony na potrzeby ZWZ i był mieszkaniem kontaktowym ppłk. Jerzego Uszyckiego. Znaczenie tego lokum znacznie wzrosło po wybuchu powstania w getcie w kwietniu i maju 1943 roku, ponieważ służyło również za miejsce schronienia dla cichociemnych (np. dla majora Feliksa Dzikielewskiego). Po upadku powstania Maria Korkozowicz opuściła Stare Miasto wraz z ludnością cywilną. Trafiła na krótko do obozu przejściowego w Pruszkowie k. Warszawy (Dulag 121), następnie dotarła do Gorzkowic między Piotrkowem Trybunalskim a Częstochową (4 IX 1944), a potem do Łowicza i Dąbrowy Zduńskiej. Maria Korkozowicz została odznaczona Krzyżem Armii Krajowej (Londyn 1975), czterokrotnie Medalem Wojska (Londyn, 15 VIII 1948) i w 1954 – Medalem 10-lecia PRL.

Profesor Maria Korkozowicz mieszkała w latach 50. XX w. w Szczytnie w domu przy ul. Bolesława Bieruta 2 (obecnie gen. Władysława Sikorskiego), a w latach 70. i 80. XX w. – w stolicy w bloku przy ul. Przechodniej 2.

Profesor Maria Korkozowicz zmarła po ciężkiej chorobie w piątek 22 grudnia 1995 roku, przeżywszy 90 lat. Została pochowana w grobowcu rodzinnym na Starych Powązkach w Warszawie (kwatery 17, rząd 5, numer grobu 4). Na tabliczce inskrypcyjnej zapisano wielkimi literami:

Ś. P.
MARIA
KORKOZOWICZ
Z D. NIEDZIAŁKOWSKA
I VOTO KORZON
HISTORYK PEDAGOG
1905 – 1995

ANEKS FOTOGRAFICZNY²⁴

PORTRETY

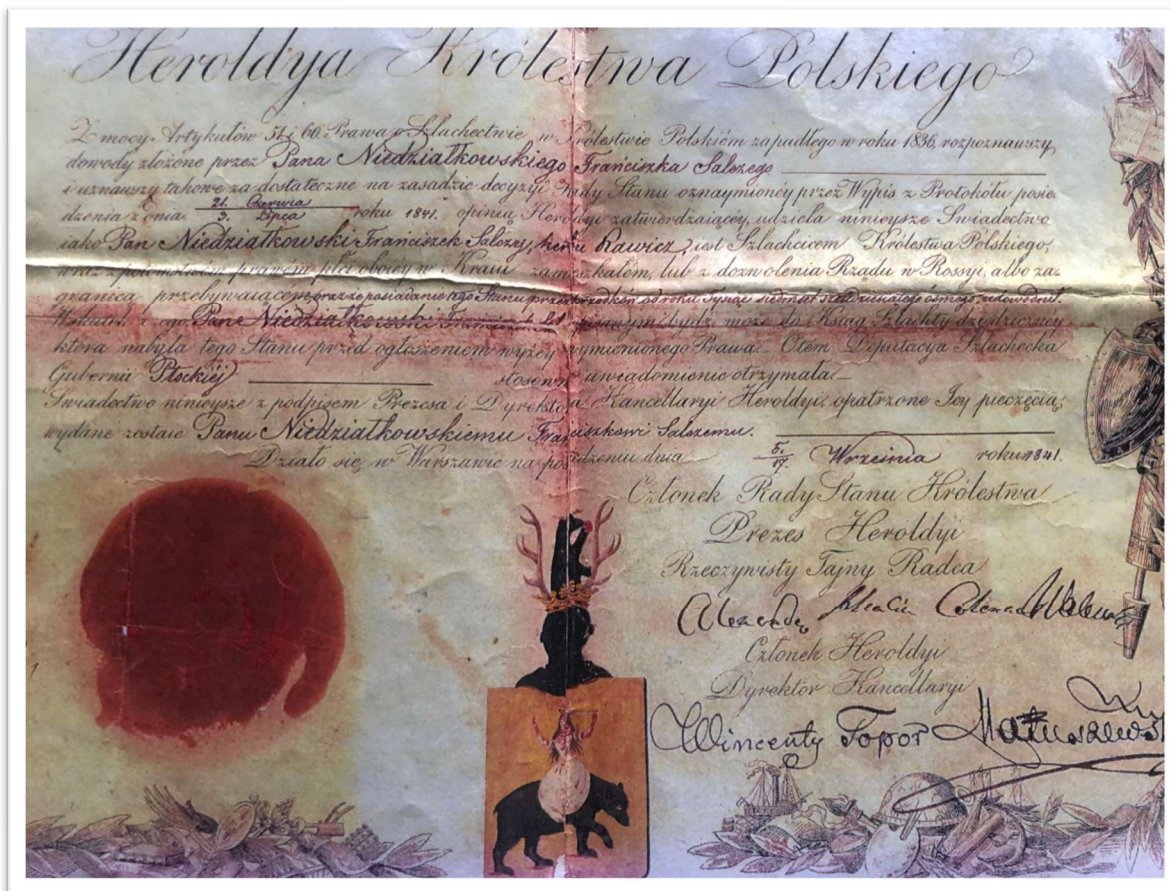

Ryc. 1. Maria Niedziałkowska (1930) i Maria Korkozowicz (1956).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;
<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

²⁴ Ryciny bez podanego źródła pochodzą z archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

KORZENIE

Ryc. 2. Dokument z 5/17 IX 1841 roku potwierdzający prawo do posługiwania się herbem Rawicz przez Franciszka Salezego Niedziałkowskiego i jego potomków płci obojga.

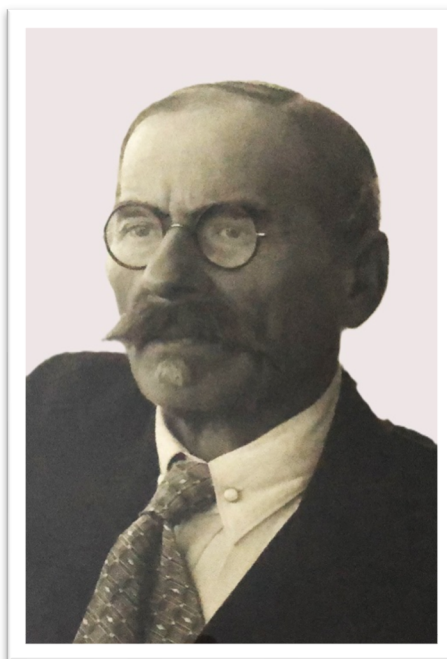
Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

RODZINA

Ryc. 3. Historyczny widok na dom rodzinny Państwa Niedziałkowskich w Ostrołęce przy ulicy Parkowej. Budynek ten został wypożyczony dla Gimnazjum Męskiego w Ostrołęce.

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

Ryc. 4. Rodzice Marii Niedziałkowskiej: Stefania i Henryk Wacław Niedziałkowsky.

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

**Ryc. 5. Siedzą od lewej: Henryk Waclaw Niedzialkowski (z córką Waclawa Niedzialkowskiego, Krystyną), Stefania Niedzialkowska (matka Marii i Zofii).
Stoją od lewej: Maria Niedzialkowska, Zofia Niedzialkowska,
Waclaw Niedzialkowski (profesor SGGW).
Zdjęcie wykonano w Ostrołęce w kwietniu 1930.**

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korcozowicz

**Ryc. 6. Henryk Niedziałkowski — oficer armii gen. Władysława Andersa —
brat Marii i Zofii Niedziałkowskich.**

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

Ryc. 7. Zofia Stanisława Niedziałkowska (1930).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korcozowicz

Ryc. 8. Siostra Zofia Stanisława Niedziałkowska (1941 i l. 80.XX w.).

Źródło: Archiwum prywatne Marii i Doroty Korcozowicz

**Ryc. 9. Siostry Maria i Zofia Niedziałkowskie z koleżanką
na przydomowym drzewie w sadzie (lata 20. XX w.).**

Źródło: Archiwum prywatne Marii i Doroty Korkozowicz

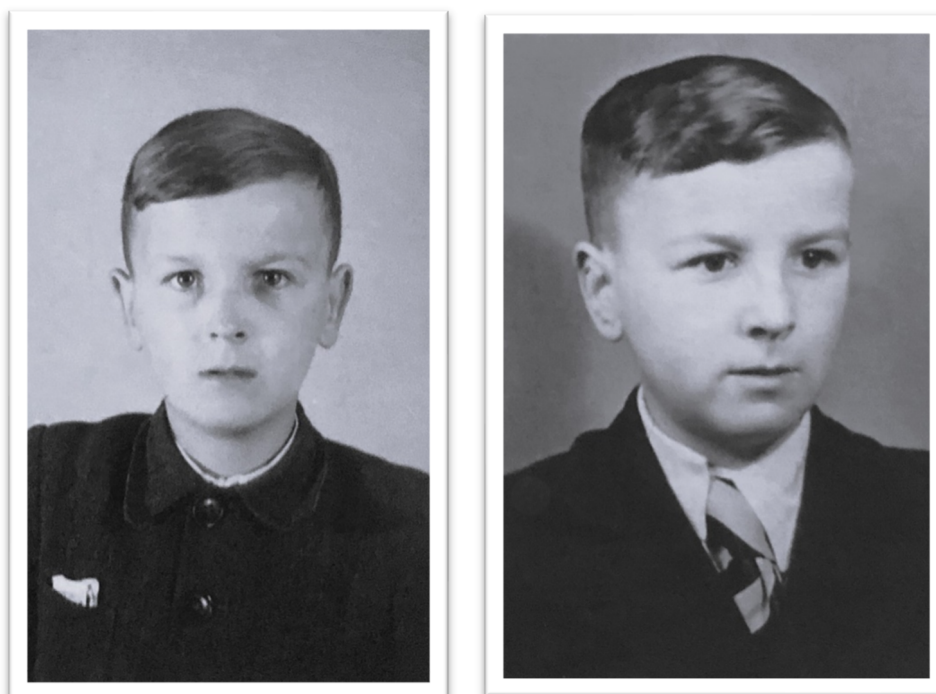
**Ryc. 10. Siostry Maria i Zofia Niedziałkowskie z koleżanką
na drzewie w przydomowym sadzie (lata 20. XX w.).**

Źródło: Archiwum prywatne Marii i Doroty Korkozowicz

Ryc. 11. Maria Korzon z synem Andrzejem Korzonem i siostrą Zofią Niedziałkowską, matką chrzestną Andrzeja, na balkonie domu rodzinnego w Ostrołęce (1934).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

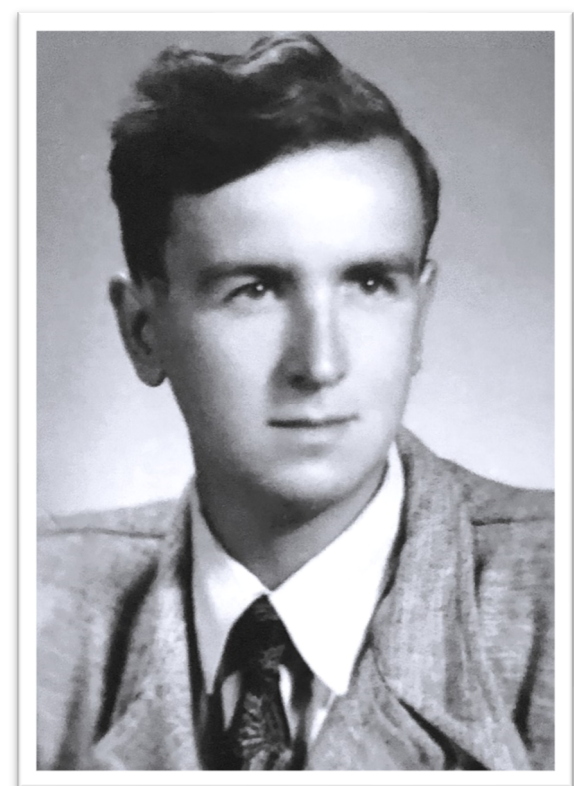
Ryc. 12. Andrzej Korzon (1944 i 1945).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

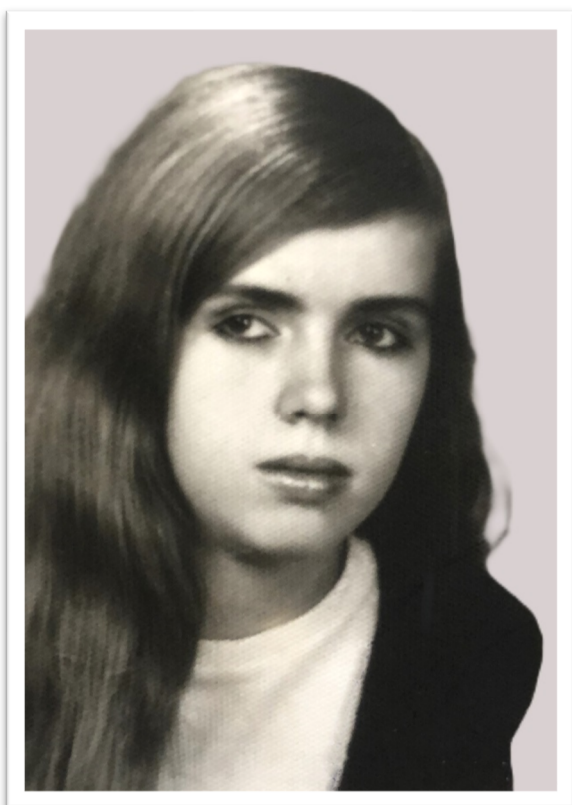
Ryc. 13. Andrzej Korzon (1947).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

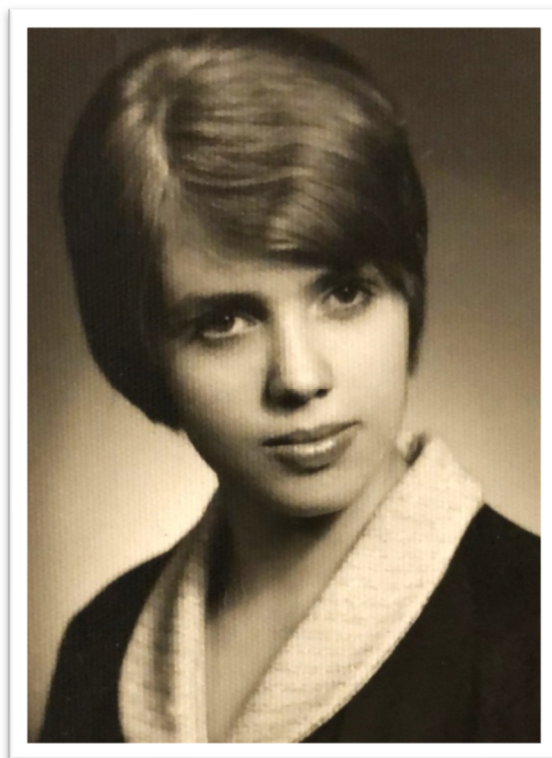
Ryc. 14. Andrzej Korzon (1955).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

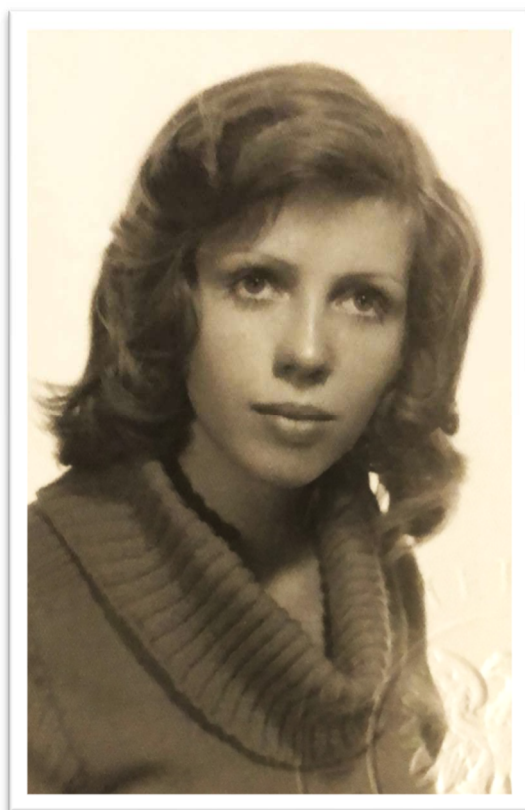
Ryc. 15. Dorota Korkozowicz (zdjęcie na świadectwie dojrzałości).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

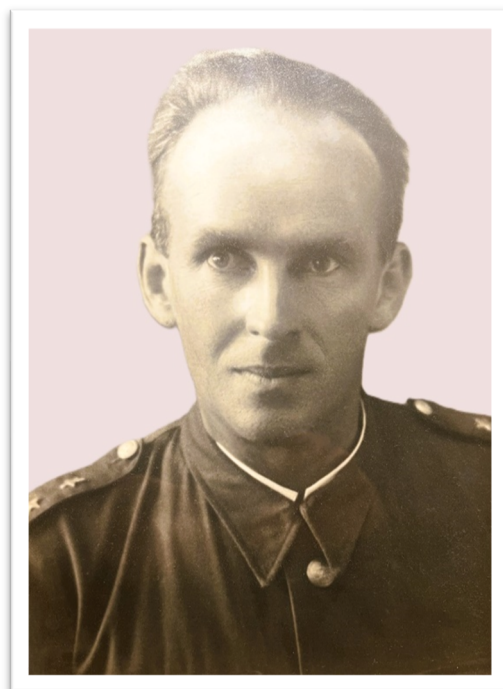
Ryc. 16. Dorota Korkozowicz (zdjęcie w indeksie).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

Ryc. 17. Dorota Korkozowicz (zdjęcie w dyplomie ukończenia studiów wyższych).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

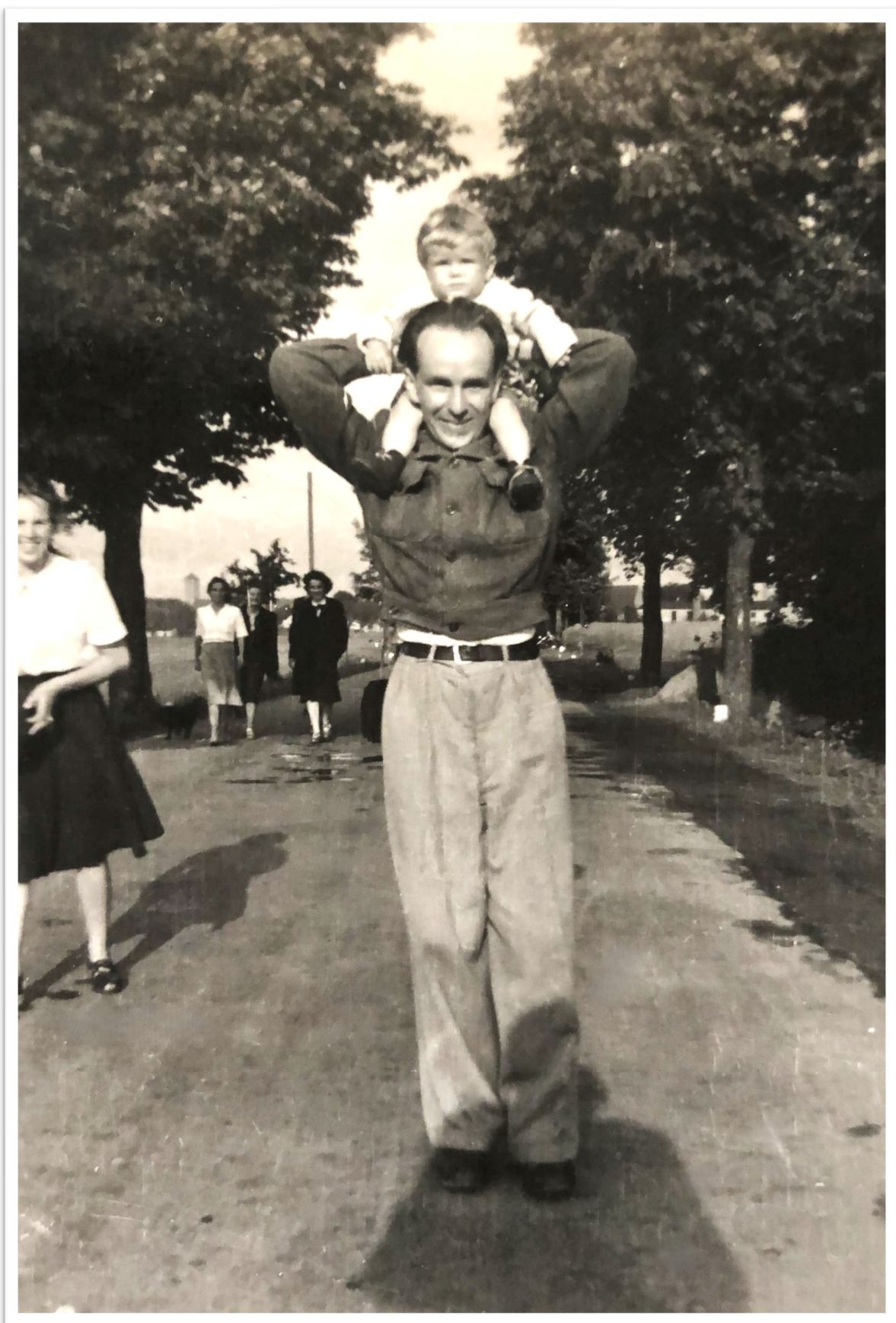
Ryc. 18. Józef Jerzy Korkozowicz w mundurze podporucznika artylerii (1945).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

**Ryc. 19. Maria i Jerzy Korkozowiczowie latem 1953 roku w Szczytnie.
Maria Korkozowicz trzyma na kolanach córkę Dorotę.**

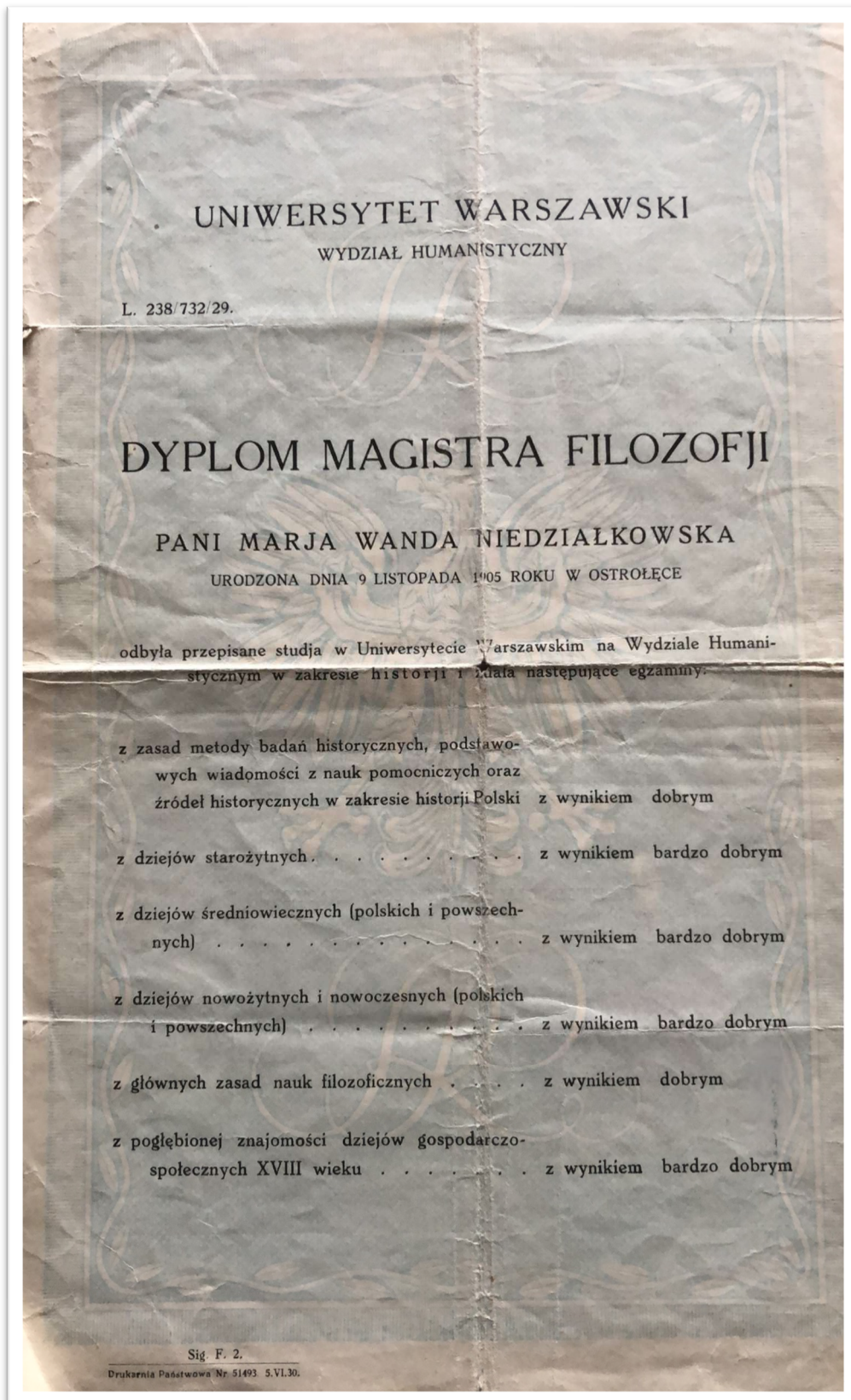
Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

Ryc. 20. Jerzy Korkozowicz z córką Dorotą latem 1953 roku na spacerze pod Szczytnem.

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

EDUKACJA

Ryc. 21. Pierwsza strona dyplomu magisterskiego Marii Wandy Niedziałkowskiej z 12 XI 1929.

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

„Organizacja władz miejskich Nowej Warszawy w XVIII wieku
(do 1791 roku)”.
.

Pani Marji Wandzie Niedziałkowskiej

MAGISTRA FILOZOFJI,

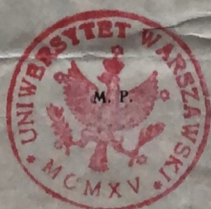
Warszawa, dnia 12 listopada 1929 r.

DZIEKAN

Tab. Bruck

Paul W. Taylor

Hermitage Lake

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

L. 1878.

DYPLOM

NAUCZYCIELA SZKÓŁ ŚREDNICH.

Pani Maria Wanda z Niedziałkowskich K O R Z O N urodzona w Ostrołęce dnia 9 listopada 1905 roku, wyznania rzymskokatolickiego, po odbyciu przepisanych studiów w Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Humanistycznym i uzyskaniu stopnia magistra filozofii jako dowodu zakończenia studiów wyższych w zakresie h i s t o r i i, wydane go dnia 12 listopada 1929 roku za Nr 238/732/29 oraz po odbyciu przepisanej praktyki nauczycielskiej w państwowym gimnazjum im. Tomasz Zana w Pruszkowie i w gimnazjum miejskim koedukacyjnym w Przasnyszu, poddała się państwowemu egzaminowi na nauczyciela szkół średnich i zdała go z wynikiem b a r d z o d o b r y m .

Wobec tego Komisja stwierdza, iż

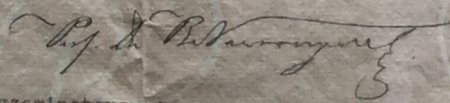
Pani MARIA WANDA z NIEDZIAŁKOWSKICH K O R Z O N

posiada na podstawie art.1 ustawy z dnia 26 września 1922r. /Dz.U.R.P. Nr 90, poz. 898/ oraz rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 października 1924r. /Dz.U.R.P. Nr 91, poz. 859/, kwalifikację zawodową do nauczania h i s t o r i i jako przedmiotu głównego w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych, w języku wykładowym polskim.

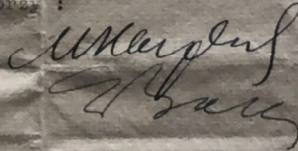
Warszawa, dnia 6 października 1937 roku.

KOMISJA EGZAMINÓW PAŃSTWOWYCH
NA NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH
w W a r s z a w i e

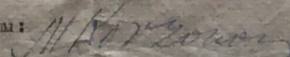
Przewodniczący:

Egzaminatorzy:

Podpis właścicielki dyplomu:

Druk Sign. N.
Drukarnia Państwowa nr 91960. 5.VII.37. 1000.

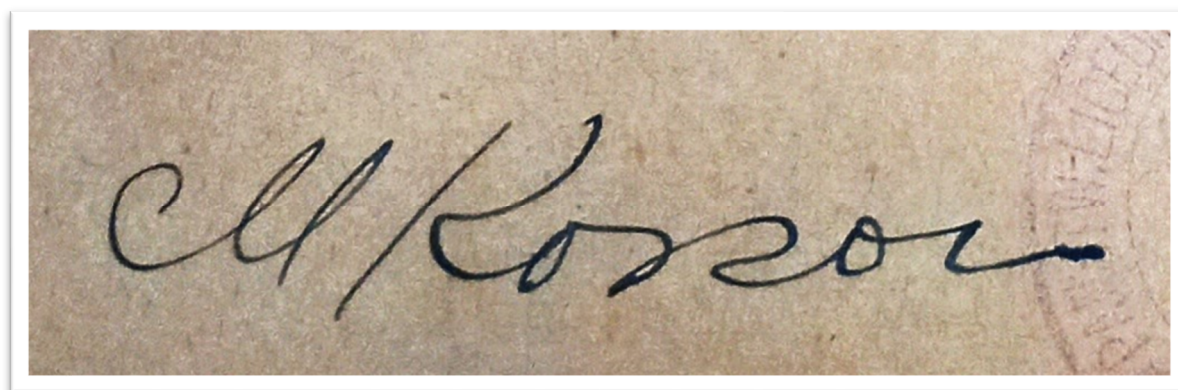
Ryc. 23. Dyplom nr 1878 nauczyciela szkół średnich (6 X 1937).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

Z ŻYCIA SZKOŁY

Ryc. 24. Widok na budynek szkoły, w której w latach 1946–1970 funkcjonowały m.in. Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Państwowe Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (Pracujących). Tutaj w latach 1949–1951 nauczала Maria Korzon/Korkozowicz. Szczytno, ul. Jana Kasprowicza 1.

Ryc. 25. Wzór podpisu Marii Korzon z 10 IX 1949.

Ryc. 26. Okolicznościowa kartka z widokiem na Liceum Ogólnokształcące w Szczytnie, przesłana przez Zofię i Wiktora Śnieżko-Błockich Marii Korkozowicz wraz ze słowami: „Najserdeczniejsze życzenia świąteczne przesyłają Zofia i Wiktor Śnieżko-Błoccy. Szczytno 18.IV.1954”. Tego dnia wypadała Wielkanoc. Czyżby w tamtym czasie na dworze jeszcze była zima?

**Autorem zdjęcia jest najprawdopodobniej Wiktor Śnieżko-Błocki,
który zawodowo zajmował się fotografowaniem.**

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

**Ryc. 27. Maria Korzon w pracowni chemiczno-fizycznej w Państwowym Liceum dla Wychowawczyń Przedszkoli w Szczytnie (1947).
Na ścianie wisi rozkład lekcji (negatyw odwrócony).**

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

**Ryc. 28. Maria Korzon w grupie uczennic
Państwowego Liceum dla Wychowawczyń Przedszkoli w Szczytnie (koniec lat 40. XX w.).**

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

Ryc. 29. Legitymacja służbowa Marii Korkozowicz z 5 V 1950 z okresu pracy w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych w Szczytnie.

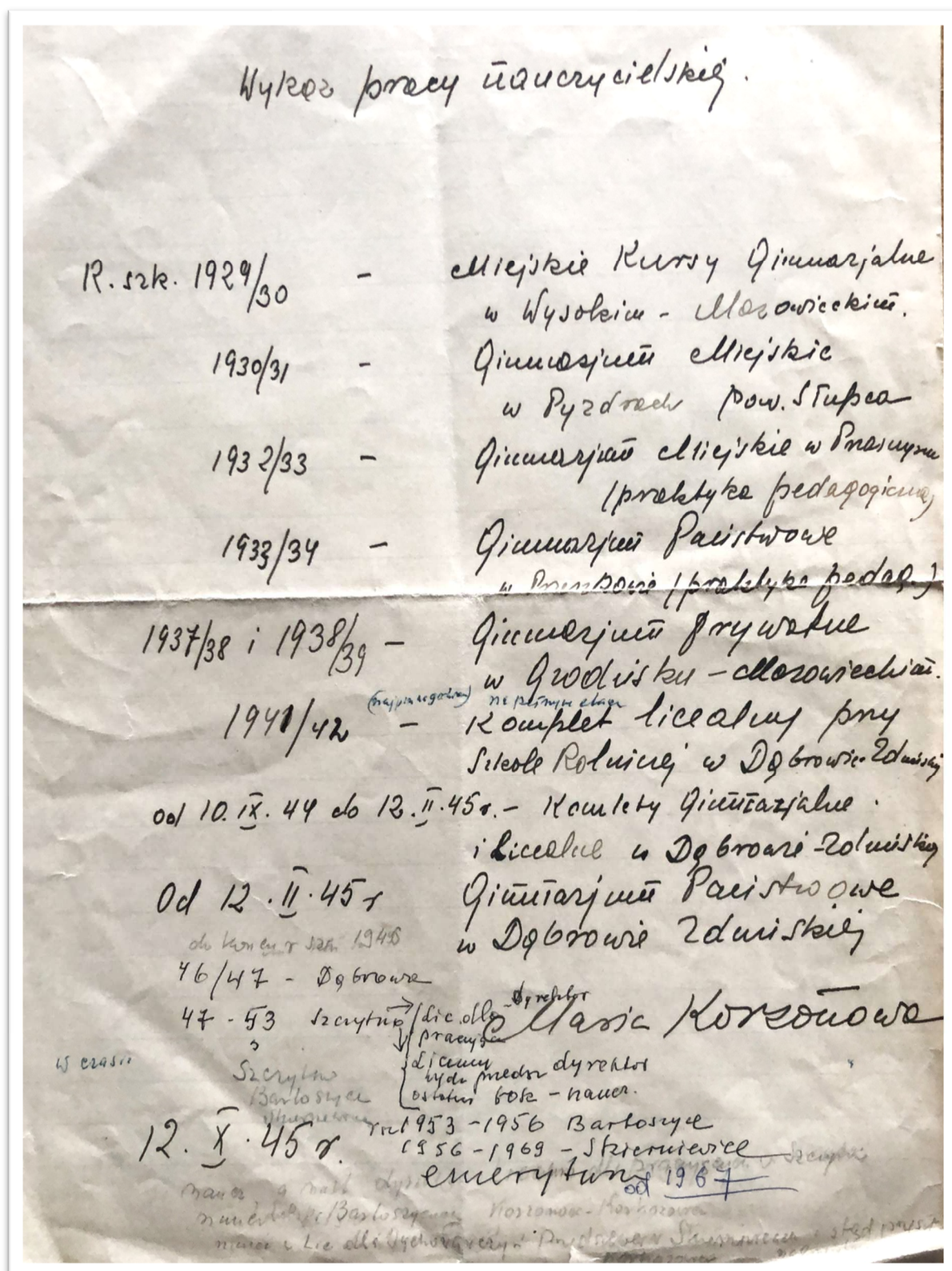
Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

Ryc. 30. Legitymacja służbowa Marii Korkozowicz (1960)
z okresu pracy w Liceum Pedagogicznym dla Wychowawczyń Przedszkoli w Skierniewicach.

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;
<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

Ryc. 31. Wykaz pracy nauczycielskiej sporządzony odręcznie przez Marię Korzon.

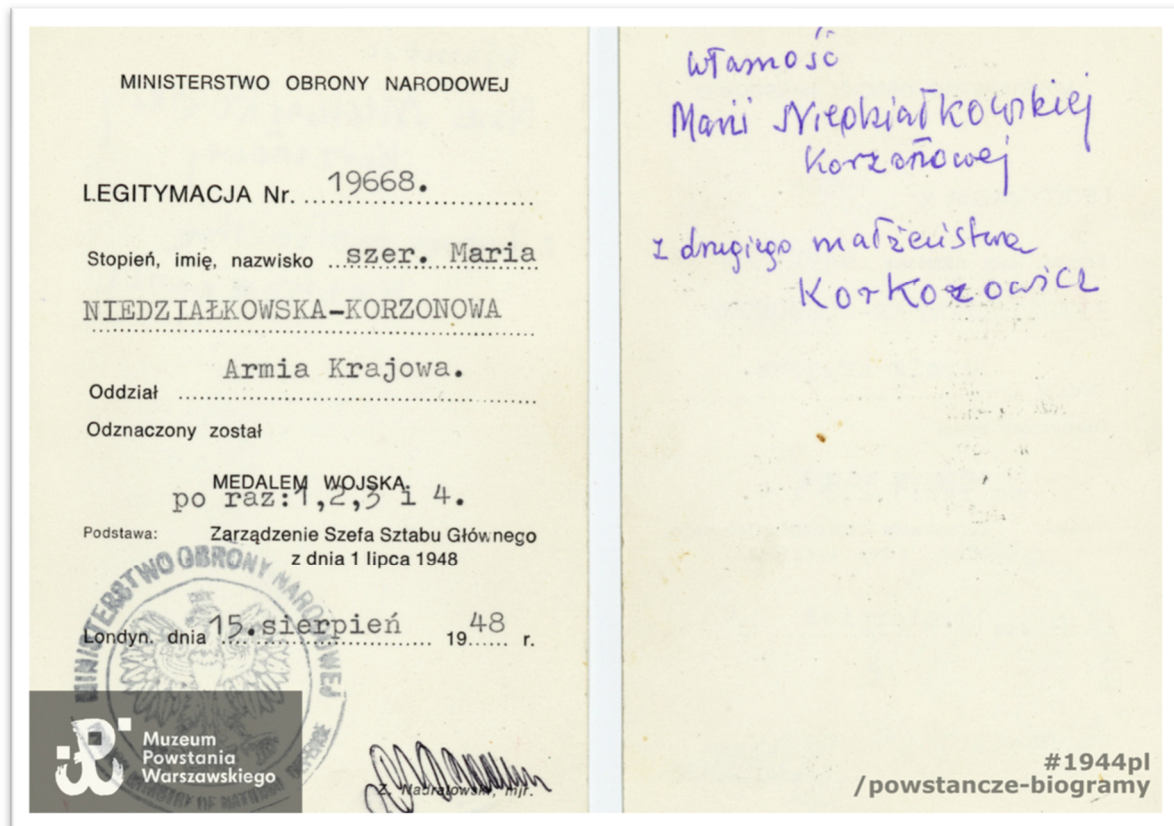
Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz

Ryc. 32. Zjazd absolwentów Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w 1957 roku.
Siedzą od lewej: Krystyna Ambroziak, Zofia Śnieżko-Błocka, Roman Chromiński,
Gabriela Trzaska, Michał Leśniewski, Maria Korkozowicz, Michał Mazur,
Aleksandra Chromińska, Alfred Gruszczyński.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

ODZNACZENIA I PRACA W KONSPIRACJI

Ryc. 33. Legitymacja Marii Niedziałkowskiej-Korzonowej (1948)
potwierdzająca wielokrotne otrzymanie Medalu Wojska.

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

Ryc. 34. Legitymacja Krzyża Armii Krajowej przyznanego Marii Niedziałkowskiej-Korzonowej (1975).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;
<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

Ryc. 35. Krzyż Armii Krajowej przyznany Marii Niedziałkowskiej-Korzonowej (1975).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;
<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

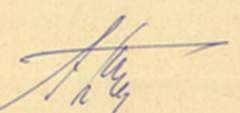
O ś w i a d c z e n i e

Ja niżej podpisany członek b.Komendy Głównej Armii Krajowej stwierdzam i biorę na siebie całkowitą odpowiedzialność, że znana mi osobiście ze wspólnej służby w AK od m-ca lutego 1943 r. ob. Maria K O R Z O N O W A - K O R K O Z O W I C Z, z domu Niedziałkowska ps. "Środa" była łączniczką i archiwistką w Dowództwie Wojsk Łączności Oddział V w Sztabie Komendy Głównej AK.

Obywatelka "Środa", wykonując wzorowo i z poświęceniem powierzone jej zadania, narażała się często na represje ze strony organów policyjnych okupanta niemieckiego.

Niezależnie od przyjętych na siebie dobrowolnie obowiązków łączniczki i archiwistki, kierując się patriotyzmem Ob. "Środa" udostępniała swoje mieszkanie na zebrania i prace konspiracyjne Dowództwa Wojsk Łączności KG AK.

Warszawa, dnia 3 czerwca 1975r.

Feliks Dzikielewski
ppłk b.szef wyszkolenia
w Dowództwie Wojsk Łączności
KG AK
zam.ul.J.Śłowackiego 27/33 m.137
01-592 Warszawa

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
o WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
Oddział W-wa Żoliborz
Zarząd Koła Nr 5
Aleja Wojska Polskiego 19
01-515 WARSZAWA 2

Nianygodnoje podpisu Ob. Feliksa Dzikielewskiego
Gustaw Kozłowski

V-ce PRZES KOŁA Nr 5
G/ZŁO W I D W-wa Żoliborz

St. Hildebrand

Ryc. 36. Oświadczenie ppłka Feliksa Dzikielewskiego
na temat pracy konspiracyjnej Marii Korzonowej-Korkozowicz (1975).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW O WOLNOŚĆ
I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI

w W a r s z a w i e

N-7470

Z A Ś W I A D C Z E N I E № 463084

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

Obywatel [ka] Maria Korzon - Korkozowicz
(imię i nazwisko)

syn [córką] Henryka urodzony [a] _____

9.XI.1905 r w Ostrołęce
(dzień, miesiąc, rok) (miejscowość)

zamieszkały [a] w 00-100 Warszawa, ul.Przechodnia 2 m 318

~~jest członkiem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację~~

— odpowiada warunkom uprawniającym do członkostwa ZBoWiD *

Zaświadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. „o dalszym zwiększeniu świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych”, [Dz. U. Nr 34, poz. 186].

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 8 tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu [nej] zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

działalność w Ruchu Oporu od II.1942 r do X.1944 r

Tajne - od IX.1941 r do X.1942 r

nauczanie - od IX.1944 r do I.1945 r

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

(rodzaj działalności okres od — do)

Łącznie 3 lata, 5 m-cy

Sekretarz
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
województwa śląskiego w Katowicach

podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć okrągła
Antoni Słomkowski

Wiceprezes Urzędulicy
Zarządu wojewódzkiego ZBoWiD
podpis Prezesa Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć okrągła

mgr Wiesław Krupka

 **Muzeum
Powstania
Warszawskiego**

Warszawa,

dnia

12.V.

1977 roku

#1944pl

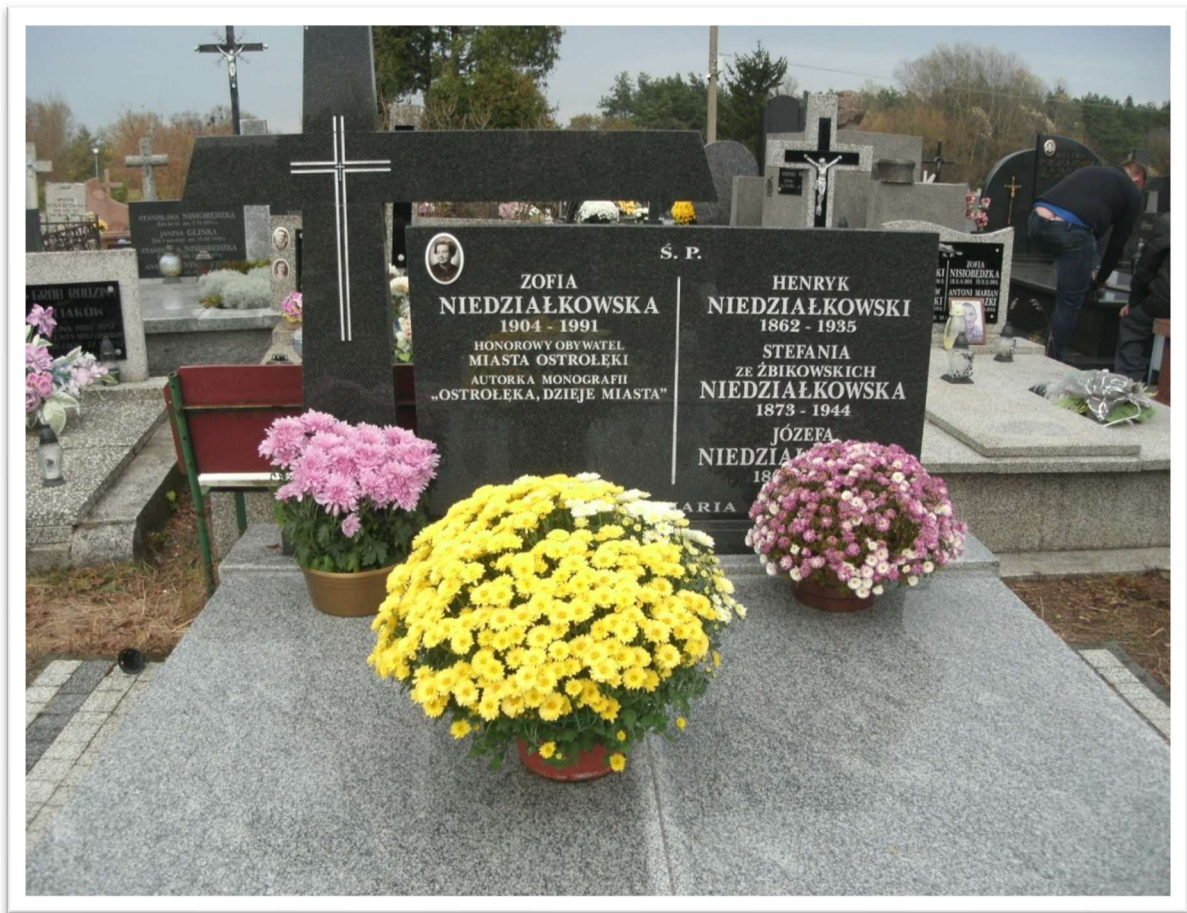
/powstancze-biogramy

Ryc. 37. Zaświadczenie wydane przez Zarząd ZBoWiD-u
uprawniające Marię Korzon-Korkozowicz do członkostwa w tej organizacji (1977).

Źródło: Archiwum prywatne Doroty Korkozowicz;

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/maria-niedzialkowska,53422.html> (14 XII 2024)

MIEJSCE SPOCZYNKU

Ryc. 38. Grobowiec Rodzinny Zofii, Henryka, Stefanii i Józefy Niedziałkowskich na cmentarzu parafialnym w Ostrołęce.

Źródło: https://cmentarz.moja-ostroleka.pl/sektor/g/#sektor_a-334 (10 I 2025)

Ryc. 39. Grobowiec rodzinny i mogiła Marii Korkozowicz na Cmentarzu Stare Powązki w Warszawie.

Autor fotografii: Dorota Korkozowicz

Ryc. 40. Grobowiec rodzinny Niedziałkowskich.
Tablica inskrypcyjna poświęcona Marii Korkozowicz i Zofii Toczyskiej z d. Sądryńskiej.

Autor fotografii: Dorota Korkozowicz

**Ryc. 41. Grobowiec rodzinny Niedziałkowskich.
Tablice inskrypcyjne poświęcone Henrykowi Rawicz-Niedziałkowskiemu
i Halinie Niedziałkowskiej.**

Autor fotografii: Dorota Korkozowicz

*Tekst autoryzowała Pani Dorota Korkozowicz
Archiwalny materiał kadrowy LO zeskanowała Irena Dobryłko
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*